

OBSAH

Předmluva ke druhému přepracovanému vydání 5

Kapitola I

PŘEDMĚT A METODA POLITICKÉ EKONOMIE 7

1. Materiální výroba — určující podmínka života lidské společnosti 7
2. Celkový proces společenské výroby 14
3. Historický vývoj společenské výroby a jeho hybné síly 17
4. Zákony a kategorie ekonomického vývoje společnosti 22
5. Předmět a metoda politické ekonomie 25
6. Vývoj politické ekonomie jako vědy a její třídní charakter 28

KAPITALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB

Kapitola II

TEORIE HODNOTY A ZBOŽNÍ VÝROBY 33

1. Vznik, vývoj a hlavní rysy výroby zboží 33
2. Zboží a jeho vlastnosti 35
3. Formy hodnoty a vznik peněz 40
4. Funkce peněz 44
5. Zákon hodnoty a jeho úloha ve zbožní výrobě 52

Kapitola III

KAPITÁL A NADHODNOTA 54

1. Podstata kapitalistického vykořisťování 54
2. Stupeň kapitalistického vykořisťování a způsoby jeho zvyšování — míra a masa nadhodnoty 63
3. Mzda za kapitalismu 69
4. Zákon nadhodnoty jako základní ekonomický zákon kapitalismu 71

Kapitola IV

AKUMULACE KAPITÁLU A JEJÍ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ DŮSLEDKY 73

1. Reprodukce a akumulace 73
2. Organické složení kapitálu a důsledky jeho růstu 78
3. Všeobecný zákon kapitalistické akumulace 82

Kapitola V

VÝROBNÍ CENA A FORMY NADHODNOTY 85

1. Pohyb průmyslového kapitálu 85
2. Zisk 88
3. Další jevové formy nadhodnoty 95

Kapitola VI

REPRODUKCE SPOLEČENSKÉHO KAPITÁLU A HOSPODÁŘSKÉ KRIZE	107
1. Reprodukce společenského kapitálu	107
2. Podmínky realizace při kapitalistické prosté reprodukci	111
3. Podmínky při kapitalistické rozšířené reprodukci	113
4. Rozdělení a užití národního důchodu	116
5. Hospodářský cyklus a jeho fáze	119
6. Příčiny hospodářských krizí	122
7. Ekonomické a sociální důsledky krizí	128

Kapitola VII

LENINOVA TEORIE IMPERIALISMU. MONOPOLY A FINANČNÍ KAPITÁL	130
1. Příčiny vzniku monopolního kapitalismu	130
2. Leninova teorie imperialismu	132
3. Vymezení ekonomické podstaty monopolu	139
4. Monopolní struktura ekonomiky	143
5. Monopoly a konkurence	146
6. Monopolní zisk a monopolní cena	149
7. Koncentrace bank a finanční kapitál	157

Kapitola VIII

STÁTĚ MONOPOLNÍ KAPITALISMUS	164
1. Podstata státně monopolního kapitalismu a příčiny jeho vzniku	164
2. Formy státních zásahů do reprodukčního procesu	168
3. Inflace v soudobém kapitalismu	182
4. Krize státní regulace hospodářství	190

Kapitola IX

KAPITALISTICKÁ SVĚTOVÁ HOSPODÁŘSKÁ SOUSTAVA	194
1. Vznik a podstata kapitalistické světové hospodářské soustavy	194
2. Vývoz zboží a služeb	196
3. Vývoz kapitálu a vědeckotechnických poznatků	198
4. Vývoj mezinárodní kapitalistické měnové soustavy	203

Kapitola X

MEZINÁRODNÍ MONOPOLY A KAPITALISTICKÁ EKONOMICKÁ INTEGRACE	210
1. Mezinárodní monopoly a jejich úloha v soudobém kapitalismu	210
2. Mezinárodní ekonomická integrace ve vyspělých kapitalistických státech	213
3. Mezinárodní migrace pracovních sil	218

<i>Kapitola XI</i>	
ROZVOJOVÉ ZEMĚ	221
1. Rozpad koloniální soustavy	221
2. Ekonomická charakteristika rozvojových zemí	224
3. Úloha státu v ekonomice rozvojových zemí	232

<i>Kapitola XII</i>	
REPRODUKCE MONOPOLNÍHO KAPITÁLU V SOUDOBÉM KAPITALISMU	236
1. Obecné podmínky poválečného ekonomického vývoje vyspělých kapitalistických zemí	236
2. Vědeckotechnický rozvoj a strukturální změny kapitalistické ekonomiky	240
3. Militarizace ekonomiky v soudobém kapitalismu	247
4. Tendence ekonomického růstu a zvláštnosti průmyslového cyklu vyspělých kapitalistických zemí po druhé světové válce	253
5. Nerovnoměrnost a rozpornost reprodukce monopolního kapitálu po druhé světové válce	262

<i>Kapitola XIII</i>	
VŠEOBECNÁ KRIZE KAPITALISMU	267
1. Obecná nutnost zániku kapitalismu	267
2. Všeobecná krize kapitalismu	273
3. Postavení dělnické třídy a ostatních pracujících v soudobém kapitalismu	279
4. Globální problémy současného světového vývoje	289
5. Kritika buržoazních teorií budoucího vývoje kapitalismu	292

SOCIALISMUS — PRVNÍ FÁZE KOMUNISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU

<i>Kapitola XIV</i>	
SOCIALISMUS JAKO PRVNÍ FÁZE KOMUNISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU	297
1. Historická nutnost vzniku komunismu	297
2. Charakteristické rysy komunistického hospodářského systému	301
3. Zvláštnosti předmětu a metody politické ekonomie socialismu	308

<i>Kapitola XV</i>	
VZNIK SOCIALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU	313
1. Nutnost přechodného období od kapitalismu k socialismu	313
2. Vznik přechodného období od kapitalismu k socialismu	315
3. Sociálně ekonomická struktura společnosti v přechodném období	320
4. Budování materiálně technické základny socialismu	323
5. Socialistická přestavba zemědělství	326

6. Obecné zákonitosti přechodu od kapitalismu k socialismu	330
<i>Kapitola XVI</i>	
SOCIALISTICKÉ SPOLEČENSKÉ VLASTNICTVÍ A CHARAKTER PRÁCE ZA SOCIALISMU	334
1. Materiálně technická základna socialismu	334
2. Společenské vlastnictví výrobních prostředků	338
3. Socialistické společenské vlastnictví výrobních prostředků	343
4. Formy socialistického vlastnictví	346
5. Charakter práce za socialismu	352
6. Podněty k práci za socialismu	356
<i>Kapitola XVII</i>	
PLÁNOVITOST ROZVOJE SOCIALISTICKÉ EKONOMIKY	359
1. Plánovitost — ekonomický zákon socialismu	359
2. Plánovité řízení národního hospodářství	363
3. Principy plánovitého řízení	367
4. Formy a metody plánovací činnosti	369
5. Organizace plánovitého řízení v ČSSR	372
<i>Kapitola XVIII</i>	
ZBOŽNĚ PENĚŽNÍ VZTAHY ZA SOCIALISMU	379
1. Místo zbožně peněžních vztahů za socialismu	379
2. Základní rysy výroby zboží za socialismu	385
3. Peníze a jejich funkce	389
4. Působení zákona hodnoty a ceny	392
5. Oběh zboží za socialismu	396
6. Zahraniční obchod	402
<i>Kapitola XIX</i>	
ROZDĚLOVÁNÍ A SPOTŘEBA	405
1. Místo rozdělování v socialistických výrobních vztazích	405
2. Mzda a její funkce	411
3. Rozdělování ze společenských spotřebních fondů	416
4. Spotřeba a životní úroveň	418
<i>Kapitola XX</i>	
POSTAVENÍ PODNIKU V SOCIALISTICKÉ EKONOMICE	427
1. Podnik a celospolečenská kooperace	427
2. Chozrasčot	433
<i>Kapitola XXI</i>	
CHOZRASČOTNÍ HOSPODAŘENÍ PODNIKU	439
1. Fondy podniku	439

2. Tvorba podnikového produktu	444
3. Rozdělení a užití podnikového produktu	447
4. Chozrasčot a finanční vztahy	451

Kapitola XXII

ZVLÁŠTNOSTI SOCIALISTICKÉHO HOSPODAŘENÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ 454

1. Ekonomické postavení zemědělských podniků v socialistické ekonomice	454
2. Diferenční renta za socialismu	460
3. Ceny zemědělských produktů	463
4. Tvorba a rozdělování důchodů zemědělských družstev	466
5. Perspektivy vývoje československého zemědělství	469

Kapitola XXIII

SOCIALISTICKÁ ROZŠÍŘENÁ REPRODUKCE 471

1. Specifické rysy rozšířené reprodukce za socialismu	471
2. Společenský produkt a národní důchod	474
3. Rozdělování a užití národního důchodu	479
4. Základní proporce socialistické rozšířené reprodukce	484
5. Finanční toky v rozšířené reprodukci	489
6. Rozšířená reprodukce pracovní síly	498
7. Celková efektivnost reprodukčního procesu	501

Kapitola XXIV

ZDROJE RŮSTU NÁRODNÍHO DŮCHODU 506

1. Růst národního důchodu	506
2. Úloha investic v socialistické rozšířené reprodukci	511
3. Efektivnost investic	516
4. Technický rozvoj	519

Kapitola XXV

SOCIALISTICKÁ SVĚTOVÁ HOSPODÁŘSKÁ SOUSTAVA 526

1. Vznik a základní rysy světové socialistické hospodářské soustavy	526
2. Oblasti a formy socialistické mezinárodní hospodářské spolupráce	534
3. Rada vzájemné hospodářské pomoci a organizace pro hospodářskou spolupráci	538
4. Socialistická mezinárodní ekonomická integrace	540

ZÁKONITOSTI PŘECHODU OD SOCIALISMU KE KOMUNISMU	545
1. Hospodářské soutěžení dvou světových soustav	545
2. Budování materiálně technické základny komunismu	555
3. Vytvoření všelidového vlastnictví	563
4. Rozdělování a spotřeba za komunismu	566